

Rechter verbiedt opnieuw schieten Smienten

Provincie weer onzorgvuldig in besluitvorming

De provincie Noord-Holland is opnieuw door de rechter tot de orde geroepen in haar pogingen Smienten op grote schaal af te schieten. Ze heeft verzuimd nieuwe door het Faunafonds aangeleverde schadecijfers goed te controleren, terwijl de provincie wist dat met eerder gepresenteerde cijfers van alles mis was. Een reden voor de Haarlemse bestuursrechter om - in een door Vogelbescherming Nederland en de Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN) inderhaast aangespannen spoedprocedure - de afgegeven vergunning voor het schieten van Smienten met onmiddellijke ingang te schorsen. Die schorsing blijft van kracht tot zes weken, nadat de provincie een besluit heeft genomen in de bezwaarprocedure, die SVN en Vogelbescherming tegen het verlenen van de vergunning hebben aangespannen. De afhandeling van die procedure via een door de provincie ingestelde Hoor- en Adviescommissie (HAC) zal zoveel tijd nemen, dat de Smienten opnieuw voor een winterseizoen zijn gevrijwaard van afschot.

Stadig en mooi:
een defilé door de [SMIENT](#)

Foto: Freek Kamst

Voorafgaand aan de zitting van de rechter op donderdag 7 januari van dit jaar was de woede bij voorzitter Hans Stapersma van de SVN van zijn gezicht af te lezen. Eind 2014 had SVN met de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland en Vogelbescherming in een soortgelijke procedure al bezwaar gemaakt tegen het afschieten van Smienten. Ook toen al verbood de rechter het afschieten van deze mooie eenden, omdat de cijfers over door Smienten aangerichte schade van geen kanten klopten. De Fauna Beheer Eenheid (FBE) trok pakweg een half jaar later de aanvraag voor het verlenen van een vergunning in. De HAC van de provincie onderstreepte nog eens de gebrekkige onderbouwing van de vergunningsaanvraag. Wie zou verwachten dat een jaar later een weloverwogen besluit op tafel zou liggen, kwam bedrogen uit. Vandaar de oprechte boosheid van Hans Stapersma.

Het nieuwe besluit van de provincie kwam op 30 november 2015 volledig uit de lucht vallen. Er is met niemand vooroverleg geweest, er is geen rekening gehouden met adviezen van de vorige adviescommissie en er is ook geen mededeling gekomen over het nieuwe besluit. Van het ene op het andere moment kon er in een groot deel van Noord-Holland (in 22 van de 27 Wild Beheer Eenheden; in Zuid-Kennemerland en enkele andere gebieden kon geen relevante schade worden aangetoond) weer op Smienten worden geschoten. Stapersma in zijn verzoek om het afschieten te stoppen: “Eigenlijk vinden wij het op z’n zachtst gezegd onbehoorlijk dat wij opnieuw bezwaar moeten maken tegen zo’n weinig gewijzigde en eigenlijk (schade)cijfermatig alleen nog maar onduidelijker en aanvechtbaarder aanvraag en dito gemotiveerd besluit; dit alles midden in het overwinteringsseizoen voor smienten en zonder enige waarschuwing en/of overleg voor

of tijdens de ontheffingsaanvraagprocedure.” Tussen het verlenen van de vergunning op 30 november en het verzoek aan de rechter op 7 januari van dit jaar om het besluit te schorsen zijn minimaal 799 Smienten geschoten. Ook hierover zijn de cijfers niet helemaal duidelijk, dus het kunnen er zomaar meer zijn.

Waar bezwaarmakers vorig jaar al de onjuistheid van de schadecijfers hebben aangetoond, daar konden ze in de nieuwe procedure eigenlijk dezelfde argumenten op tafel leggen. De nieuwe schadegegevens zijn nog steeds onduidelijk en komen niet overeen met bedragen zoals opgenomen in de ontheffingsaanvraag en in het Fauna Beheer Plan. Dit klemt vooral, omdat de provincie het smientenprobleem kwalificeert als ‘provincie-groot’. Dat zou rechtvaardigen om in één gebied, waarin de afgelopen vijf jaar slechts eenmaal een schadegeval van 250 euro is geweest, dat daar de komende vijf jaar in de winterperiode onbeperkt op Smienten geschoten mag worden. Ook is het volgens de provincie nodig om het schieten niet te beperken tot zonsopgang en zonsondergang, maar te verlengen met één uur voor en na het opkomen en ondergaan van de zon. De provincie Noord-Holland blijkt geen tegenstander van het schieten met geweren gedurende deze periode, terwijl twee andere rechtbanken (Nijmegen en Den Haag) het gebruik van het geweer tussen één uur voor zonsopkomst en één uur na zonsondergang hebben verboden, omdat eenden die tijdvakken gebruiken om te foerageren en zich dan in grote aantallen verzamelen. “Wij zijn het dus oneens met die twee rechterlijke uitspraken,” sprak jurist Schoordijk van de provincie Noord-Holland, die in een onnavolgbaar betoog een juridische constructie bouwde, waarom er wél met geweren in de ochtend- en avondschemering op Smienten geschoten zou mogen worden. Pikant detail: de HAC van de pro-

vincie heeft zich in de vorige procedure ook uitgesproken tegen het verlengen van de 'schiettijd' met twee uur per dag. Voor Vogelbescherming weegt het belang van het in stand houden van de soort het zwaarst. De Smient gaat al sinds het seizoen 2000/2001 met zo'n 5 procent per jaar achteruit. Aangezien het leeuwendeel van de smientenpopulatie in Noord-Holland overwintert, heeft juist deze provincie een grote verantwoordelijkheid voor het opvangen van Smienten. En wat doet deze provincie: het verstrekt een vergunning voor het ongeïmiteerd schieten van Smienten. Overigens: de provincie Noord-Holland betwist ook dat de soort achteruit gaat.

In de bezwaarprocedure zelf heeft Stapersma zijn grieven tegen het provinciale besluit krachtig uitgewerkt en verder onderbouwd. Zijn conclusie: de FBE trekt zich nauwelijks iets aan van bezwaarprocedures en Gedeputeerde Staten volgen dat klakkeloos. Of in de krasse bewoordingen van de voorzieningenrechter: 'lukraak'. Namens SVN hekelt Stapersma de provinciale nalatigheid wat betreft het toetsen van de cijfers van de FBE en het gemakzuchtig meegaan in een procedure, die alles heeft van een mislukte face-lift om de fouten van vorig jaar te verdoezelen. Of zoals Hans Stapersma het verwoordt: "Wij maken ernstig bezwaar tegen deze hele gang van zaken, waarbij de FBE en GS op een mechanische, welhaast autistische en Kafkaëske wijze de provinciale proceduremolens laat draaien."

De SVN blijft zich verzetten tegen het aanwijzen van een groot deel van de provincie als schietterrein op Smienten, omdat circa 90 procent van de vermeende smientenschade plaats vindt in maximaal 10 van de 27 WBE-gebieden, zowel in uitgekeerde schadebedragen als in aantallen schademeldingen. De SVN blijft het voorts absurd noemen dat een

schadegeval van meer dan 250 euro (een zogenoemd belangrijk schadegeval) reden kan zijn om een vergunning af te geven voor het vijf jaar onbeperkt schieten van deze eendensoort in Noord-Holland. Volgens het door de provincie goedgekeurde vijf jaar geldende Fauna Beheer Plan heeft afschot van Smienten niet zoveel zin. Desondanks blijft de provincie in het spoor van de aanvragen ontheffingen verlenen om Smienten af te schieten. 'Kunnen Gedeputeerde Staten niet beter invulling geven aan hun grote verantwoordelijkheid, die ze heeft inzake Smienten,' stelt Stapersma namens SVN in zijn bezwaarschrift.

Inmiddels heeft een nieuwe HAC betrokken partijen op donderdag 25 februari gehoord. Deze zitting is maanden voorbereid, maar er is geen rekening gehouden met het feit dat bezwaarmaker Vogelbescherming juist deze week verhinderd was. Bovendien werd op het allerlaatste moment de zitting verplaatst van 10 naar 8.45 uur, omdat vertegenwoordigers van de provincie om 10 uur weg moesten. Daardoor werd de zitting min of meer een verplicht nummer. Vogelbescherming was er niet en Hans Stapersma werd verzocht zijn pleidooi tot hoofdzaken te beperken, opdat iedereen weer op tijd weg kon.

Wat opviel was dat de provincievertegenwoordigers ditmaal hun huiswerk eens een keer goed hadden gedaan. Maar zonder weerwoord van Vogelbescherming was het makkelijk praten. Zeker waar het ging over de instandhouding van de soort. De Smient gaat al jaren achtereen in aantal achteruit, maar Noord-Holland heeft daar geen boodschap aan. Met een inzet en felheid, die je hooguit van jagers verwacht, pleit de provincie Noord-Holland voor een ruim afschotbeleid, dat veel ingrijpender is dan dat rechtbanken elders in het land hebben goedgekeurd. Onbegrijpelijk!

Waar het provinciebestuur ten aanzien van vogels ook een beschermfunctie heeft, daar heeft Noord-Holland klaarblijkelijk slechts één doel: zoveel mogelijk vogels afschieten.

In de procedure van vorig jaar om afschot van Smienten te voorkomen heeft de toenmalige HAC aanbevelingen gedaan om de registratie en bewaking van het afschot beleid beter te bewaken en anders vorm te geven. Het college van Gedeputeerde Staten heeft deze aanbevelingen aan haar laars gelapt. Eens te meer een teken dat Noord-Holland geen boodschap heeft aan beschermende maatregelen. Ook uit beleidsmatige contacten is gebleken dat de provincie de

'harde lijn' tegenover vogels wil doorzetten. En uiteraard zal men het erop aanleggen net binnen de wettelijke regels te blijven. Maar vogelbeschermers zien deze provinciale insteek met afkeer aan.

De uitspraak in de lopende bezwaarprocedure is niet een, twee, drie te verwachten. Tot die tijd zijn de Smienten in heel Noord-Holland gevrijwaard van afschot. Wie signaleert dat er toch op Smienten wordt geschoten, kan contact opnemen met de natuurbeschermingscommissie van deze vogelwerkgroep. Zie contactgegevens elders in deze Fitis.

■ *Jan Kuys*

Zenders leveren veel informatie op Lezing televisiester Camilla Dreef

Camilla Dreef is voor velen die aanwezig waren bij de lezing op 16 februari een bekend gezicht. Als 'ervaren' vogelaar schopte ze het tot de halve finale van het populaire televisieprogramma **In de ban van de Condor**. Een programma waarin bekende Nederlanders aan een ervaren vogelaar werden gekoppeld, die vervolgens de strijd met elkaar aangingen door het uitvoeren van allerlei opdrachten op het gebied van vogels kijken. Camilla startte de lezing met te vertellen dat zij eigenlijk pas in 2012 vanuit haar onderzoekswerk zich is gaan interesseren in vogels en toen ook een verrekijker heeft gekocht. Ze bestudeerde in 2012 de trekroute van Kleine Mantelmeeuwen, met het UvA Bird Tracking System (UvA-BiTS), een klein GPS-logger, die de vogels als een rugzak op hun rug kregen aangebracht. Opvallend was dat een Mantelmeeuw met als domicilie Texel een vliegpatroon liet zien, die hem langs de polders van Noord-Holland tot aan Amsterdam voerde. Om vervolgens via het Noordzeekanaal en de Noord-Hollandse kust weer terug te keren op Texel. Tevens heeft ze Lepelaars bestudeerd op Schiermonnikoog, die ook met een GPS-rugzakje gevolgd werden op hun reis naar het zuiden. Een lepelaar vliegt 5000 km, langs de riviermondingen in Frankrijk, rijstvelden in Spanje, over de Sahara om te overwinteren in West-Afrika.

Ook hebben de GPS-gegevens laten zien dat Lepelaar mannetjes en vrouwtjes verschillend foerageren. Zo is ontdekt dat mannelijke Lepelaars 's nachts op het Lauwersmeer voedsel zoeken. Ze blijven de hele nacht weg en braken 's morgens in één keer het voedsel uit bij hun jongen. En de vrouwen foerageren overdag in de kreken op Schiermonnikoog.

Zenders leveren veel data op, maar hebben hun beperkingen. "Ze geven bijvoorbeeld geen informatie over de terreinomstandigheden van de plek," vertelde Camilla. Ondanks de soms talrijke technische aspecten van de lezing, luisterden de ruim dertig aanwezigen geboeid naar haar zeer enthousiaste en heldere uitleg.